

بررسی اثرات ادراک شده گردشگران از ابعاد محیطی بر کیفیت زندگی ساکنین

علی قلی‌پور سلیمانی^۱، آرمین گلی^{۲*}

^۱ استادیار، گروه مدیریت بازرگانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

^۲ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت بازرگانی، واحد بین‌الملل قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران (عهده‌دار مکاتبات)

تاریخ دریافت: مرداد ماه ۱۳۹۷، اصلاحیه: آذر ماه ۱۳۹۷، پذیرش: دی ماه ۱۳۹۷

چکیده

هدف تحقیق حاضر، کاربردی و روش تحقیق به صورت توصیفی-مقطعی است. هدف کلی تحقیق حاضر، تأثیر ابعاد صنعت گردشگری (اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، زیست‌محیطی و سیاسی) بر کیفیت زندگی مردم گیلان می‌باشد. بر این اساس، ۳۸۵ نفر از ساکنین استان گیلان از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. داده‌ها به وسیله پرسش‌نامه گردآوری شده و با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار LISREL مورد تحلیل قرار گرفته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که ابعاد صنعت گردشگری بر کیفیت زندگی مردم جامعه استان گیلان تأثیر دارد. درک تأثیرات اقتصادی صنعت گردشگری، بر رفاه مادی؛ درک تأثیرات اجتماعی- فرهنگی صنعت گردشگری، بر رفاه اجتماعی؛ درک تأثیرات زیست محیطی صنعت گردشگری، بر رفاه بهداشت و ایمنی؛ درک تأثیرات سیاسی صنعت گردشگری، بر رفاه امنیت؛ حس رفاه مادی بر میزان رضایت از زندگی؛ حس رفاه اجتماعی بر میزان رضایت از زندگی؛ حس رفاه سلامت و ایمنی بر میزان رضایت از زندگی؛ حس رفاه امنیتی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.

واژه‌های اصلی: ابعاد صنعت گردشگری، کیفیت زندگی، رضایت از زندگی، تأثیر گردشگری.

۱- مقدمه

امروزه مسأله کیفیت زندگی افراد جامعه از پیش‌نیازهای اساسی توسعه و یکی از مهم‌ترین حوزه‌های مطالعاتی در کشورهای مختلف است که به دلیل اهمیت روزافزون آن، ابزاری کارآمد در مدیریت و برنامه‌ریزی مسائل توسعه‌ای و انسانی جوامع است [۳]. در طی سه دهه گذشته کیفیت زندگی به‌عنوان جانشینی برای رفاه مادی در نظر گرفته می‌شد [۲۸]. ولی امروزه کیفیت زندگی علاوه بر مسایل اقتصادی، نگرانی‌های اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی و سیاسی را مد نظر قرار می‌دهد. سازمان بهداشت جهانی، کیفیت زندگی را به‌عنوان ادراک افراد از موقعیتشان در زندگی، در متن فرهنگ و نظام‌های ارزشی که در آن زندگی می‌کنند و در ارتباط با اهداف، انتظارات، ارتباطات و نیازهایشان است، تعریف می‌کند [۲۳]. کیفیت زندگی به‌عنوان معیاری برای تعیین رضایت و عدم رضایت افراد و گروه‌ها از ابعاد مختلف زندگی می‌باشد. لذا بهبود کیفیت زندگی در هر جامعه‌ای یکی از اهداف مهم سیاست‌های عمومی است، و به عنوان مجموعه‌ای از استراتژی‌های عملی برای بهبود سیاست، عمل و زندگی برای افراد و گروهی از مردم می‌باشد [۲]. در این راستا، مطالعات نشان داده است که توسعه گردشگری می‌تواند منجر به

رضایت زندگی و بهبود کیفیت زندگی ساکنان ساکنان محلی گردد. امروزه صنعت گردشگری در دنیا یکی از منابع مهم درآمد و به‌عنوان گسترده‌ترین صنعت خدماتی جهان جایگاه ویژه‌ای دارد. بخش خدمات در اغلب کشورها بالاترین ارزش افزوده و سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است و زیربخش‌های متعددی دارد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها گردشگری است [۲۰]. طبق تعریف سازمان جهانی گردشگری، گردشگری به سفر و اقامت به مکان‌هایی خارج از محیط همیشگی که مدت زمان آن بیش از یک سال نباشد و به منظور گذراندن اوقات فراغت، کسب و کار یا اهداف دیگر است اطلاق می‌شود [۱۲].

صنعت گردشگری صنعتی پویا با ویژگی‌های منحصر به فرد است که بخش مهمی از فعالیت‌های اقتصادی و غیراقتصادی کشورهای توسعه یافته و درحال توسعه را به خود اختصاص داده است. این صنعت مزایای فراوانی برای جوامع دارد، از جمله ایجاد اشتغال، راه‌اندازی و به‌کارگیری سرمایه‌های اقتصادی و ارتقای مشروعیت سیاسی [۱۳]. گردشگری می‌تواند اثرهای متفاوت درخور توجهی در منطقه گردشگرپذیر بر جای بگذارد. این اثرها می‌توانند اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و زیست محیطی باشند.

*armingoli.modir@yahoo.com

برای محاسبه ی کیفیت زندگی، علاوه بر واقعی کردن محاسبات صورت گرفته امکان سیاستگذاری های کلان را فراهم خواهد کرد [۲۱]. به طور کلی کارکردهای گردشگری در پیوند با سطح کیفیت زندگی جامعه محلی، می تواند با پیامدهای مطلوب و نامطلوب همراه باشد و این امر به شدت بر نحوه نگرش جامعه میزبان تاثیر خواهد گذاشت. اهمیت این موضوع از آن جهت است که در ادبیات گردشگری همواره بر نقش و اهمیت نگرش جامعه محلی به عنوان یکی از ارکان موفقیت توسعه گردشگری تأکید شده. ساکنان بازبزرگان مهمی هستند که بر موفقیت یا شکست گردشگری محلی تأثیر می گذارند و بررسی نگرش شان درباره اثرات توسعه گردشگری ضروری است [۱۸].

۲- مبانی نظری

۲-۱ گردشگری

واژه گردشگری نخستین بار در سال ۱۸۱۱ میلادی در مجله ورزشی انگلیسی اسپورت ماگزین آمده و در آن زمان این لغت به معنای مسافرت به منظور تماشای آثار تاریخی و بازدید از مناظر طبیعی برای کسب لذت به کار می رفت. لغت توریسم از کلمه تور به معنای دور زدن، رفت و برگشت بین مبدا و مقصد و چرخش که از یونانی به اسپانیا، فرانسه و نهایتاً به انگلیس راه یافت [۲۷]. گردشگری به مجموعه فعالیتی اطلاق می شود که در جریان مسافرت یک گردشگر اتفاق می افتد. این فرایند شامل هر فعالیتی از قبیل برنامه ریزی سفر، مسافرت به مقصد، اقامت، بازگشت و حتی یادآوری خاطرات آن نیز می شود [۲۲]. گردشگر به عنوان فردی تلقی می شود که بیش از یک شب در مکانی اقامت کند و جزء بازدید کنندگان روزانه نباشد؛ به عبارت دیگر شخصی که به کشور یا شهری غیر از محل زیست عادی خود برای مدتی که کمتر از ۲۴ ساعت یا بیشتر از یک سال نباشد سفر کند [۶]. صنعت گردشگری مجموعه ای از فعالیت ها، خدمات و صنایع مختلفی است که به یک تجربه سفر می انجامد [۷]. صنعت گردشگری به عنوان یکی از بزرگ ترین و متنوع ترین صنایع در دنیا به حساب می آید. بسیاری از کشورها این صنعت پویا را به عنوان منبع اصلی درآمد، اشتغال و رشد و توسعه ساختار زیربنایی قلمداد می کنند [۱۴]. گردشگری یکی از مهم ترین بخش های اقتصادی نه فقط در مورد کشورهای صنعتی، بلکه برای کشورهای در حال توسعه و نیز کشورهای عقب مانده است [۲۰]. گردشگری از جریان های جهانی و بیانگر ترکیب امور اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی است و می تواند به کشورهای در حال توسعه در حل مشکلات بیکاری و فقر کمک کند. گردشگری در یک کلیت در برگیرنده جریانی از سرمایه انسان، فرهنگ و کنش متقابل میان آنهاست که در فضاهای جغرافیایی آثار مختلفی بر جای می نهد. ایجاد درآمد و اشتغال برای ساکنان محلی در در برگیرنده جریانی از سرمایه انسان، فرهنگ و کنش متقابل میان آنهاست که در فضاهای جغرافیایی آثار مختلفی بر جای می نهد [۲۶]. در واقع، طبیعت گردشگری در هر جامعه، متأثر از عوامل پیچیده و درهم تنیده اقتصادی،

با توجه به پیچیدگی و گستردگی فعالیت های گردشگری، اثرهای ناشی از آن نیز ابعاد به هم پیوسته بسیاری دارند که باید در مطالعه اثرات گردشگری به آنها توجه شود [۲۹].

مثلاً در زمینه تاثیرات اقتصادی، وقتی ساکنان منطقه فرصت های شغلی ناشی از توریسم را مشاهده می کنند، و نتیجه این است که آنها احساس بهتری نسبت به رفاه مادی شان داشته باشند [۲۱]. در رابطه با تاثیرات اجتماعی، وقتی ساکنان افزایش تسهیلات که تفریحی ناشی از گردشگری را می بینند، حس رضایت بیشتری نسبت به رفاه اجتماعی خود پیدا می کنند. در رابطه با تاثیرات فرهنگی هم می توان بیان کرد که وقتی ساکنان ببینند که جامعه میراث فرهنگی شان از قبیل هنرهای بومی و حرفه ها را به خاطر توریست بهتر حفظ می کند، ساکنان برای پاس داشتن میراث فرهنگی خودشان تشویق می شوند. می تواند به طور مثبتی بر حس رفاه عاطفی ساکنان تأثیرگذار باشد. در زمینه تاثیرات زیست محیطی، وقتی ساکنان احساس کنند که گردشگران می توانند باعث جلوگیری از آلودگی آب و هوا شوند یا باعث جلوگیری از تخریب پوشش گیاهی منطقه شوند، این درک ممکن است تأثیر مثبت بر رفاه بهداشت و سلامت آن ها داشته باشد [۳۰]. و سرانجام تأثیرات سیاسی، باعث ارتقاء شناخت بین المللی از منطقه و ارزش های آن و همچنین اشاعه ارزش های سیاسی که توسط دولت یا مردم می شود و این تأثیرات می تواند سبب افزایش رفاه امنیت و ایمنی سیاسی ساکنان منطقه شود [۵]. لذا استان گیلان با دارا بودن جاذبه های گردشگری فراوان باید بیش از پیش مورد توجه برنامه نامهربان ملی و منطقه قرار گیرد [۹]. این عوامل در جذب گردشگر به استان گیلان به همراه تنگناهای توسعه صنعت گردشگری از جمله (کمبود امکانات رفاهی منطقه، کمبود زیر ساخت ها، شبکه حمل و نقل و کمبود نیروی انسانی آموزش دیده و...) در نواحی مورد مطالعه از مسایل اساسی تحقیق حاضر به شمار می روند. این تحقیق سعی دارد تأثیرات درک شده اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، زیست محیطی و سیاسی صنعت گردشگری بر کیفیت درک شده از زندگی مردم منطقه را مورد مطالعه قرار دهد. در این زمینه تحقیقات در زمینه کیفیت زندگی، سفر و گردشگری نشان می دهد که سفر مزایای مثبت مستقیم و غیرمستقیم زیادی نظیر سطوح بالاتری از شاد بودن، ارتقا سلامتی، افزایش امید به زندگی، افزایش عزت نفس، بالا بردن سطح رضایت مندی در جنبه های مختلف زندگی و بطور کلی رضایت از زندگی را به همراه دارد و بر مقولات مقولات مرتبط با توانایی گردشگری در هم ارتقا و کاهش کیفیت زندگی ساکنین جوامع میزبان تأکید دارند [۲۰]. موضوعی که دارای اهمیت است، عدم توجه به کیفیت زندگی در بعد کلان می باشد. غالب مطالعات صورت گرفته تنها در یکی یا برخی از ابعاد، به مفهوم کیفیت زندگی نگریسته اند. اما مفهوم کیفیت زندگی مفهومی جامع بوده و باید تمامی ابعاد زندگی در آن مورد توجه قرار گیرد. استفاده از داده های کلان و ترکیبی در ابعاد گسترده تر، برای محاسبه کیفیت زندگی در سطوح استانی و ملی ضروری می نماید. در نظر گرفتن شاخص های کلان

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی است [۲۴]. به عبارت دیگر گردشگری دارای ابعاد مادی و معنوی است که هر کدام می‌توانند دیگری را مجذوب خود نمایند. در عین حال که می‌توان گردشگری را یک صنعت و فعالیت اقتصادی دانست یا مجموعه‌ای متشکل از صنایع به هم مرتبط، همچنین مجموعه‌ای است پیچیده و متشکل از پدیده‌های اجتماعی که به صورت مستقیم و غیرمستقیم حتی قبل از اقتصاد، فرهنگ و اجتماع را تحت تأثیر می‌گذارد [۲۱]. به قول مک کانل گردشگری زمینه اصلی تولید اشکال جدید فرهنگی است گردشگری آمیزه‌ای از فعالیت‌های صرفاً تجاری نیست، بلکه همچنین بیان ایدئولوژیک تاریخ، طبیعت و سنت است [۱].

ابعاد درک شده از صنعت گردشگری را می‌توان به چهار دسته؛ فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی، سیاسی تقسیم نمود [۲۰].

۱-۲-۱- تأثیر توریسم از دیدگاه اقتصادی

صنعت گردشگری دارای آثار اقتصادی قابل ملاحظه‌ای می‌باشد. ایجاد اشتغال و دستیابی به درآمد ارزی پایدار و مناسب و همچنین شناخت متقابل فرهنگی در راستای صلح و وفاق بین‌المللی از آثار اقتصادی این صنعت است [۱۷]. راجع به تأثیر مثبت اقتصادی درک توریسم بسیاری از محققین معتقدند که گردشگری به بهبود استانداردهای زندگی کمک می‌کند، سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های شغلی را افزایش می‌دهد. باعث ایجاد اشتغال، کسب درآمد ارزی برای کشور میزبان و بهبود تراز پرداخت‌ها، افزایش درآمدهای مالیاتی از محل فعالیت‌های اقتصادی مرتبط با گردشگری، ایجاد تعادل منطقه‌ای، تعدیل ثروت، دگرگون ساختن فعالیت‌های اقتصادی و سوق دادن درآمد از مناطق شهری به روستاها و بالاخره جلوگیری از برون کوچی روستاییان از اثرات اقتصادی گردشگری می‌شود، از طرفی در تنوع و غنا بخشیدن به اقتصاد محلی حائز اهمیت بسیار است، برای تولیدات محلی اعم از صنایع دستی و یا محصولات کشاورزی جهت اتراف گردشگران بازارهای جدیدی ایجاد می‌کند، علاوه بر آن، در بهبود کیفیت فرآوردهای کشاورزی و صنایع دستی نیز مؤثر می‌باشد. از تأثیرات منفی توریسم می‌توان بر افزایش مالیات بر املاک، افزایش قیمت کالاها و خدمات و قیمت زمین، ظهور رانت‌خواری زمین اشاره کرد [۲۲].

۱-۲-۲- تأثیر توریسم از دیدگاه فرهنگی-اجتماعی

مقصود از اثرات اجتماعی گردشگری، تغییراتی است که در زندگی مردم جامعه میزبان گردشگر رخ می‌دهد. از بعد تأثیرات منفی مطالعات نشان داده که جوامعی که در مرحله رشد در چرخه توسعه توریسم قرار دارند دچار مشکل ترافیک (شلوگی) مکان‌های عمومی می‌شوند و به بعضی معضلات اجتماعی مانند قمار، حمل مواد مخدر و معضلات اخلاقی دامن می‌زند، همچنین جامعه سنتی را متحول کرده و باعث رو به زوال رفتن فرهنگ سنتی می‌شود. در مقابل اسنادی هم وجود دارد که بر این عقیده است که گردشگری تأثیرات مثبت اجتماعی نیز دارد [۲۷]. برای مثال

مطالعات نشان داده‌اند که گردشگری فرصت‌های بیشتری برای پیشرفت تسهیلاتی مانند مکان‌های تفریحی، صحرایی، پارک‌ها و جاده‌ها به منظور کاهش شلوغی در تئاترها و سینماها و مکان‌های ورزشی بوجود می‌آورد. مقصود از اثرات فرهنگی تغییراتی است که در هنر، عادات، رسوم و معماری مردم ساکن جامعه میزبان رخ می‌دهد. این تغییرات بلندمدت‌تر است و در نتیجه رشد و توسعه صنعت گردشگری (گردشگری) رخ خواهد داد. از آنجا که نتیجه یا ره‌آورد صنعت گردشگری موجب تغییراتی در زندگی روزانه و فرهنگ جامعه میزبان می‌شود، اصطلاح «اثرات فرهنگی» را به معنای تغییراتی بکار می‌روند که در تجربه‌های روزانه ارزش‌ها، شیوه زندگی و محصولات هنری و فکری جامعه میزبان رخ می‌دهند [۲۰]. از بعد منفی برخی از بزرگان حوزه معتقدند که توریسم از آن جهت که ساختارهای سنتی فرهنگی را می‌شکند باید مورد نقد قرار گیرد مثلاً ممکن است ماهیت فعالیت‌های فرهنگی برای تطبیق با گردشگری تغییر یابد. از بعد مثبت، گردشگری هنگامی که سنت‌ها و رسوم در حال نابودی است، تأثیرات فرهنگی براساس روابط اجتماعی ساکنان با توریست‌ها تغییر می‌کند و این تفاوت شاید ناشی از تفاوت در روابط اجتماعی در مناطق، با سطح آموزش ساکنان، توانایی در برقراری ارتباط با گردشگران و تصور آن‌ها از گردشگران بین‌المللی در ارتباط باشد، این تغییر ممکن است باعث غنی شدن تجارب فرهنگی افراد جامعه گردد [۱۵].

۱-۲-۳- تأثیر توریسم از دیدگاه محیطی

گردشگری و محیط‌زیست به طور متقابل به یکدیگر وابسته‌اند. از یک طرف محیط زیست فیزیکی (طبیعی و دست‌ساز انسانی) بسیاری از جاذبه‌ها و منابع طبیعی توریستی را فراهم می‌سازد و از طرف دیگر توسعه گردشگری می‌تواند آثار مثبت و منفی بر محیط زیست داشته باشد. مقصود از محیط زیست، زمین، هوا، آب، گیاهان، حیات‌وحش و ساخته‌های دست‌ساز بشر است. محیط زیست مناطق و نواحی مختلف، از زمان‌های گذشته همواره مورد استفاده شهرنشینان و دیگر گردشگران جهت تفریح و برآورد ساختن سایر انگیزه‌های آنان می‌شود [۳۰]. راجع به تأثیرات مثبت برخی معتقدند که گردشگری می‌تواند کمک کند به حفظ محیط زیست (به وسیله استفاده از سرمایه‌گذاری فراساختاری محیط زیست در کشور میزبان). گردشگری همچنین به عنوان یک صنعت اگر در نظر گرفته می‌شود و در مقایسه با دیگر صنایع با مشکلات آلودگی کمتری مواجه است. این صنعت پاک به بهبود ظواهر فیزیکی جامعه و اطراف آن کمک می‌کند، اما برخی دیگر بر این باورند که گردشگری باعث آلودگی محیط زیست، ویرانی منابع طبیعی، تخریب پوشش گیاهی و از بین رفتن حیات وحش می‌شود [۲۰].

۱-۲-۴- تأثیر توریسم از دیدگاه سیاسی

توسعه گردشگری به تقویت شناخت و روابط بین‌المللی و توسعه مهارت‌های برنامه ریزان در جوامع میزبان منجر می‌شود. گردشگری در عین حال می‌تواند منجر به تحریف ماهیت صحیح وقایع به منظور منعکس

کردن ارزش‌های نظام سیاسی، ناتوانی در کسب اهداف، استشهادهای اقتصادی مردم محلی به منظور راضی نگه داشتن رجال سیاسی شود. راجع به تأثیرات مثبت می‌توان به تلاش برای ایجاد ثبات سیاسی در کشور، اعتدالی سطح امنیت در جامعه، کاهش کشمکش‌های سیاسی به علت کاهش نرخ بیکاری در کشور، تلاش برای تقلیل آشوب‌ها و تشنج‌های سیاسی در کشور، برقراری تماس بین قومیت‌ها و ملیت‌های گوناگون و ارتقای درک متقابل بین آن‌ها، افزایش احترام متقابل بین جوامع مختلف اشاره کرد. از پیامدهای منفی می‌توان به سوء استفاده از حره گردشگری برای رسیدن به هدف‌های سیاسی، امکان بروز ناامنی برای توریست‌ها مانند گروگان‌گیری و باج‌خواهی و تروریسم، تهدید امنیت جانی توریست‌ها، امکان بروز جدال‌های سیاسی بین گروه‌های معارض با حکومت اشاره کرد [۱۹].

۲-۲ کیفیت زندگی

سازمان بهداشت جهانی کیفیت زندگی را این‌گونه تعریف کرده است: کیفیت زندگی ادراک افراد از موقعیتشان در زندگی از نظر فرهنگ، سیستم ارزشی که در آن زندگی می‌کنند و در ارتباط با اهداف، انتظارات، استانداردها و نگرانی‌هایشان تعریف می‌شود [۲۸]. تعریف کیفیت زندگی از نظر شالوک (۱۹۹۴) درکی است که فرد از زندگی خانوادگی و اجتماعی، شغل و میزان سلامتی خود به دست می‌آورد. شالوک کیفیت زندگی را ذهنی و ناشی از درک فردی از وضعیت زندگی شخصی و درک از رضایت دیگران می‌داند [۲]. کیفیت زندگی در واقع به معنای قابلیت زندگی در یک مکان مطرح می‌شود. به عبارتی در یک جامعه شهری، کیفیت زندگی برگرفته از تجربه مشترک ساکنان شهر از محیط شهر (مثلاً کیفیت هوا، ترافیک، فرصت‌های تفریحی، شغلی و...) و سطح توانایی شهر در پاسخ‌گویی به اهداف مورد نظر ساکنین شهر می‌باشد. به عبارت دیگر کیفیت زندگی ریشه در کفایت اقتصادی، سیاسی و الزامات اجتماعی یک شهر دارد [۲۰]. بنابراین در یک شهر سالم با کیفیت زندگی بالا، شرایط کالبدی، اجتماعی و اقتصادی در جهت توانمندسازی ساکنین شهر برای اجرای نقش‌های زندگی و شکوفایی استعداد‌های خود مهیا می‌باشد [۱۵]. کیفیت زندگی به‌عنوان مفهومی چند بعدی و با اهمیت در زندگی جوامع امروزی، در بسیاری از رشته‌های علمی از جمله گردشگری نفوذ یافته است. بررسی رابطه میان گردشگری و کیفیت زندگی جامعه محلی مقصد، موضوعی است که در برخی از تحقیقات مورد توجه قرار گرفته است [۱۴].

کروت و هولاند در مطالعات خود به این نتیجه رسیده‌اند که توسعه گردشگری اثرات مثبتی بر شاخص‌های عینی کیفیت زندگی ساکنان محلی نظیر سلامتی، تفریح، خدمات و میزان فروش و کاهش سطح فقر داشته است [۲۷]. همچنین پردیو، لانگ و گاستک، در مطالعه کیفیت زندگی مقصد، شاخص‌هایی عینی نظیر جمعیت، سطح درآمد، آموزش، سلامت، رفاه و میزان جرم و جنایت را اندازه گرفتند. یافته‌های آنها نشان می‌دهد توسعه گردشگری باعث افزایش میزان مهاجرت

جمعیت، تنوع شغلی، هزینه آموزش، بهبود سطح کلی آموزش و میزان تسهیلات مربوط به سلامت در مقصد شده است؛ اما بر توزیع سنی جمعیت، میزان بیکاری، هزینه‌های رفاهی و میزان جرم و جنایت اثری نداشته است. رشد و توسعه فعالیت‌های گردشگری می‌تواند باعث بروز تغییرات عمیق در بسیاری از شاخص‌های عینی و ذهنی، ویژگی‌های کلان اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی جوامع مقصد شود. بدین‌رو، گردشگری به عنوان فعالیت پایه بالقوه‌ای که می‌تواند زمینه‌های اصلی بهبود سطح کیفیت زندگی ساکنان محلی را فراهم آورد، اهمیت دارد. نقش گردشگری در ایجاد کیفیت زندگی مطلوب، از طریق استانداردهای بالای سطح زندگی. درآمد‌های مالیاتی روزافزون، فرصت‌های شغلی بیشتر، درآمد سرانه بالا، تنوع اقتصادی، ارتقا و بهبود سطح تسهیلات فراغتی، ارتقای کیفیت و توسعه زیرساخت‌ها و خدمات عمومی در جامعه، تبادل فرهنگی، افزایش سطح آگاهی‌های مردم و گردشگران نسبت به یکدیگر و مانند آن، قابل اندازه‌گیری است. این شاخص‌های عینی خود نگرش مثبت ساکنان را در زمینه کیفیت زندگی تقویت خواهد کرد [۱۶] با وجود این، توسعه گردشگری ممکن است اثرات و پیامدهای منفی را نیز در پی داشته باشد که معمولاً به این شکل‌ها در جامعه مقصد بروز می‌کند و سبب کاهش سطح کیفیت زندگی ساکنان می‌شود: تخریب منابع طبیعی و فرهنگی، تهدید امنیت و سلامت جامعه از طریق افزایش میزان زباله و آلودگی، ازدحام و شلوغی، ترافیک سنگین و راه‌بندان، افزایش میزان جرم، نزاع و درگیری، افت بهداشت، افزایش قیمت مستغلات و هزینه مسکن و زمین، افزایش هزینه زندگی، زوال فرهنگ سنتی و اعتقادات و باورهای سنتی میزبان، کپی برداری از الگوی مصرف گردشگران و کاهش روابط و انسجام خانوادگی و اخلاقیات اجتماعی، گسترش بیماری‌های اجتماعی چون گدایی، قمار، قاچاق، فحشا، تجاری شدن یا کالایی شدن فرهنگ، تجاری شدن روابط میزبان و میهمان [۲۷].

۲-۲-۱ ابعاد کیفیت زندگی

همانطور که بیان شد کیفیت زندگی دارای دو بعد ذهنی و عینی می‌باشد، محاسبات عینی کیفیت زندگی، بر پایه تغییرهای قابل لمس بنیان نهاده می‌شوند. حساب‌های اقتصادی، بهداشت، آموزش، آلودگی شهری و سایر اطلاعات کلی، نمونه‌هایی از این گونه اطلاعات هستند. هدف روش عینی، در این پژوهش بررسی وضعیت جامعه در حالت‌های مانند اقتصاد کلان، وضعیت کلی جامعه، وضعیت بهداشتی و سیاسی است. طبق روش محاسبه عینی، کیفیت زندگی ممکن است به صورت رابطه متقابل میان چهار مشخصه اساسی فعالیت‌های انسان تعریف گردد [۱۶]. این چهار مشخصه عبارتند از کیفیت جمعیت، رفاه مادی، کیفیت نظام اجتماعی و کیفیت اکوسیستم و محیط زیست. مطالعه‌ای که واحد اطلاعات اکونومیست (۲۰۰۵) برای محاسبه شاخص کیفیت زندگی در کشورهای مختلف انجام داده است، یکی از موفق‌ترین مصالعاتی بوده است که مجموعه‌ای جامع از متغیرها را برای محاسبه شاخص کیفیت زندگی مورد استفاده قرار داده است. این مطالعه با در نظر گرفتن ابعاد اقتصادی،

جغرافیایی جنوب دریای مازندران تعلق دارد و با استان‌های اردبیل در غرب، مازندران در شرق، زنجان در جنوب و کشور تازه استقلال یافته آذربایجان و دریای خزر در شمال هم مرز و همسایه است. استان گیلان بین ۳۶ درجه و ۳۶ دقیقه تا ۳۸ درجه و ۲۷ دقیقه عرض شمالی و ۴۸ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ قرار دارد و رود سفید تمشک که بین چابکسر و رامسر جاری است، آن را از استان مازندران جدا می‌کند. براساس تقسیمات کشوری سال ۱۳۷۵، این استان به مرکزیت رشت، ۱۲ شهرستان، ۳۵ شهر، ۳۰ بخش، ۹۹ دهستان و ۲۷۶۳ آبادی دارد. شهرستان‌های استان عبارت‌اند از: آستارا، آستانه ی اشرفیه، بندر انزلی، رشت، رودبار، رودسر، شفت، صومعه‌سرا، طوالش، فومن، لاهیجان و لنگرود [۱۵].

۳- پیشینه پژوهش

در داخل کشور، محققینی همچون شکوهی و همکاران (۱۳۹۳)، به بررسی اثرات گردشگری بر کیفیت زندگی مردم شهر بندر ترکمن پرداختند. به منظور تجزیه و تحلیل، ۴۸ شاخص در ابعاد مختلف کیفیت زندگی انتخاب شدند که این شاخص‌ها به ۴ عامل تقسیم یافته‌اند و ۷۷/۷ درصد واریانس را در بر می‌گیرند. در بین نتایج نشان داد که ۴ عامل برتر به ترتیب نسبت تأثیرپذیری، عامل اقتصادی ۲۸/۵۶ درصد، عامل اجتماعی- فرهنگی ۲۱/۴۴ درصد، عامل فیزیکی (مسائل زیست‌محیطی) ۱۵/۱۷۳ درصد، عامل فیزیکی (زیرساخت‌ها) ۱۲/۵۹ درصد از واریانس را تبیین می‌کنند. تقدیمی و همکاران (۱۳۹۱) به تحلیل نگرش جامعه میزبان نسبت به اثرات اجتماعی- فرهنگی گردشگری شهرستان دالاهو پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که از دیدگاه ساکنان و مسئولین، گردشگری تأثیر مثبتی نظیر افزایش آگاهی‌های عمومی و بالا رفتن سطح استانداردهای زندگی مردم و آثار منفی نظیر تغییر در آداب و سنن محلی و افزایش ناهنجاری‌های اجتماعی و فرهنگی را موجب شده است. قدمی، قلی زاده فیروزجایی و رمضان زاده لسبویی (۱۳۸۹) به بررسی نقش گردشگری در تغییرات کیفیت زندگی جامعه محلی دهستان کلارآباد از توابع شهرستان تنکابن پرداختند. نتایج تحقیق آنان نشان داد که گردشگری در مقصد مورد مطالعه در اقتصاد و معیشت جامعه محلی از اهمیت بالایی برخوردار است و به عنوان عامل پیشران مهمی بر ابعاد متفاوت کیفیت زندگی، همچون اشتغال و درآمد و کیفیت مسکن تأثیر مثبت و بر ابعاد بهداشتی و محیطی و کیفیت سلامت تأثیر منفی داشته است. در خارج از کشور محققینی همچون مورگان و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی گردشگری اجتماعی و رفاه در زندگی آینده پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که بین انگیزه به سفر و اقتصاد رابطه مستقیم وجود دارد و سفرهای گردشگری به صورت اجتماعی می‌تواند تأثیر مثبتی بر سلامت ذهنی افزایش رفاه و سطح تعامل اجتماعی و افزایش اعتماد به نفس افراد مسن با دیگر گروه‌ها داشته باشد. استایلدایز و همکاران (۲۰۱۴) به بررسی نقش ساکنان در حمایت از توسعه گردشگری پرداختند. نتایج آنان نشان داد که درک ساکنان از اثرات سه گانه

اجتماعی، سیاسی، جغرافیایی و بهداشتی، شاخص‌های نه گانه‌ای را به- عنوان نمایان گر کیفیت زندگی در نظر می‌گیرد. این شاخص‌ها عبارتند از رفاه مادی، بهداشت، امنیت، زندگی خانوادگی، زندگی اجتماعی، آب و هوا و جغرافیا، امنیت شغلی، آزادی سیاسی، برابری‌های جنسیتی [۱۴]. در این پژوهش شاخص‌های کیفیت زندگی عبارتند از رفاه مادی، رفاه اجتماعی، رفاه سلامت و ایمنی، رفاه امنیت.

۲-۲-۲ رفاه مادی

بدون شک داشتن یک شغل مناسب و درآمد مکفی، می‌تواند نقش قابل توجهی در رفاه و لذت افراد از زندگی داشته باشد. وجود شغل مناسب در منطق مختلف، به حدی در زندگی از اهمیت برخوردار است که در بسیاری از موارد، منجر به مهاجرت افراد به نقاطی می‌گردد که از فرصت‌های بیشتر شغلی برخوردار هستند. تولید یا درآمد، که نشان دهنده میزان فعالیت‌های اقتصادی در مناطق مختلف بوده و دربر گیرنده رفاه مادی کلی محسوب می‌شود [۲۰].

۲-۲-۳ رفاه اجتماعی

جرمی بتنام، رفاه اجتماعی را به نوعی تراکم ساده و مکانیکی از رفاه‌های فردی می‌داند. به نظر وی رفاه اجتماعی با بهره‌مندی اجتماعی و حداکثر خیر و خوشبختی برای حداکثر آحاد مردم برابر است. بر این اساس اگر جامعه در صدد تأمین رفاه اجتماعی است، باید نیازهای افراد، خانواده‌ها، گروه‌ها و جوامع رفع شود. بی‌تردید رفاه اجتماعی محصول فرایند توسعه اقتصادی است و توسعه اقتصادی به معنای فراگیر آن، زمانی اتفاق می‌افتد که فقر و نشانه‌های آن از جامعه زدوده شوند. پارتو معتقد است که مقایسه بین افراد از حیث بهره‌مندی از رفاه اجتماعی امکان پذیر نیست. به گفته وی جامعه‌ای که قادر باشد دست کم وضع زندگی یکی از آحاد خود را بهتر سازد، در بهبود شرایط رفاه خویش کوشیده است [۱۰].

۲-۲-۴ رفاه سلامت و ایمنی

وجود آب و هوای مطلوب و بهره‌مندی از حداقل شرایط مناسب برای زندگی، از جمله عوامل تأثیرگذار بر کیفیت زندگی در مناطق مختلف می‌باشد. وضعیت بهداشتی شاخص مهمی است که نشان دهنده میزان موفقیت نظام‌های مختلف بهداشتی بوده و یکی از متغیرهای مهم در کیفیت زندگی محسوب می‌شود [۳۰].

۲-۲-۵ رفاه امنیت

تفاوت در میزان آزادی بیان و اندیشه در نقاط مختلف نیز از جمله عوامل غیر اقتصادی تأثیرگذار بر کیفیت زندگی می‌باشد. وجود امنیت، امروزه بدون شک یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار بر رفاه اجتماع در جوامع مختلف بشمار می‌رود [۳۰].

۲-۲-۶ منطقه مورد مطالعه

استان گیلان با مساحت ۱۴۷۱۱ کیلومتر مربع در میان رشته کوه‌های البرز و تالش در شمال ایران جای گرفته است. این استان به واحد

ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد. فرضیه نهم: حس رفاه امنیتی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.

۶- روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نظر روش اجرای تحقیق، علی-مقایسه‌ای و از نظر گردآوری داده‌ها، پیمایشی است. جهت جمع-آوری داده‌ها، از ابزار پرسش‌نامه (استاندارد) با طیف پنج گزینه‌ای لیکرت استفاده شده است. جدول (۱) تعداد سؤالات مورد استفاده را نشان می‌دهد. برای بررسی روایی پرسشنامه، از اظهار نظر صاحب‌نظران در مورد محتوای پرسش‌نامه استفاده شد و برای سنجش پایایی نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که باید بزرگ‌تر از ۰/۷ باشد تا مورد قبول واقع گردد. ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه‌شده از طریق نرم‌افزار SPSS 20 تمامی متغیرها، در جدول (۱) نشان داده شده است.

جامعه آماری این پژوهش استان گیلان می‌باشد بر طبق آمار سرشماری نفوس مسکن سال ۱۳۹۰ جمعیت استان گیلان ۲۴۸۰۸۷۴ نفر می‌باشد. در این جامعه آماری نمونه‌ای به حجم ۳۸۵ نفر انتخاب خواهد شد. این حجم از نمونه با استناد از فرمول کوکران شماره (۱) محاسبه شده است:

$$n = \frac{\frac{2}{(1.96)^2} * (0.5 * 0.5)}{1 + \frac{1}{2480874} \left(\frac{2}{(1.96)^2} * (0.5 * 0.5) - 1 \right)} = 385 \quad (1)$$

که در آن Z مقدار متغیر استاندارد شده در واحد متناظر با سطح اطمینان، p برآورد مشهود نبودن صفت متغیر در جامعه، q برآورد صفت مشهود متغیر در جامعه، e مقدار اشتباه مجاز در اندازه‌گیری مشاهدات متغیر در جامعه و حداقل حجم نمونه با سطح اطمینان ۹۵ درصد و خطای ۵ درصد ۳۸۵ نفر می‌باشد. در رابطه با روش نمونه‌گیری، نمونه تحقیق حاضر به چند بخش یا خوشه تقسیم شد و سپس از شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. سرانجام، باید متذکر شد که در این پژوهش جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار LASERL استفاده شده است.

جدول (۱): جدول مقادیر آلفای کرونباخ برای متغیرهای پژوهش

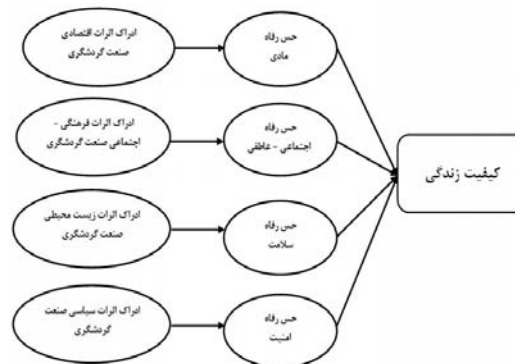
متغیر	تعداد سؤالات	آلفای کرونباخ
تأثیرات اقتصادی	۲۱	۰/۹۳۳
تأثیرات فرهنگی-اجتماعی	۴	۰/۸۵۹
تأثیرات زیست محیطی	۳	۰/۸۱۲
تأثیرات سیاسی	۸	۰/۸۳۰
آلفای کارونباخ کل پرسشنامه		۰/۸۵۵

همان‌طور که از داده‌های جدول (۱) مشخص است میزان ضرایب آلفای

گردشگری (اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و زیست محیطی) می‌تواند به حمایت صنعت گردشگری توسط ساکنان منجر گردد. کیم، آیزال و سیرجی (۲۰۱۳) به بررسی اثر توریسم بر کیفیت زندگی مردم جامعه پرداختند. نتایج تحقیق آنان نشان داد که چهار متغیر اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی صنعت توریسم با حس رضایت از زندگی (حس رفاه مادی، رفاه اجتماعی، رفاه عاطفی، حس سلامت و ایمنی) ساکنان حوزه مورد بررسی در ارتباط است.

۴- مدل مفهومی

با توجه به تحقیقات صورت‌گرفته در زمینه بررسی رابطه اثرات ادراک شده گردشگری و رضایت از زندگی ساکنین، و با استناد بر مدل تحقیق کیم و همکاران (۲۰۱۳) که در برگیرنده ارتباط بین متغیرهای ذکر شده است؛ مدل مفهومی در قالب شکل (۱) پیشنهاد می‌گردد.

شکل (۱): مدل مفهومی [۲۰]

۵- فرضیه‌های پژوهش

فرضیه‌های پژوهش حاضر عبارتند از:
 فرضیه اول: ابعاد صنعت گردشگری بر کیفیت زندگی مردم جامعه استان گیلان تأثیر دارد.
 فرضیه دوم: درک تأثیرات اقتصادی صنعت گردشگری، بر رفاه مادی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.
 فرضیه سوم: درک تأثیرات اجتماعی- فرهنگی صنعت گردشگری، بر رفاه اجتماعی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.
 فرضیه چهارم: درک تأثیرات زیست‌محیطی صنعت گردشگری، بر رفاه بهداشت و ایمنی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.
 فرضیه پنجم: درک تأثیرات سیاسی صنعت گردشگری، بر رفاه امنیت ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.
 فرضیه ششم: حس رفاه مادی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.
 فرضیه هفتم: حس رفاه اجتماعی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.
 فرضیه هشتم: حس رفاه سلامت و ایمنی بر میزان رضایت از زندگی

امتیازات با مقدار متوسط (۳) رد می‌شود. با توجه به میانگین متغیرها نتیجه می‌شود که میانگین امتیازات متغیرها بالاتر از مقدار متوسط ۳ است.

۷-۱ نتایج آزمون کفایت اندازه نمونه

به منظور سنجش روایی روش‌های گوناگونی وجود دارد که در این پژوهش با توجه به اینکه متغیرهای پژوهش از چند بُعد (مؤلفه) تشکیل شده‌اند، از آزمون تحلیل عاملی تاییدی بهره گرفته شده است. در انجام تحلیل عاملی باید از این مسأله اطمینان حاصل شود که آیا می‌توان داده‌های موجود را برای تحلیل مورد استفاده قرارداد یا نه. به عبارت دیگر؛ آیا تعداد داده‌های موردنظر برای تحلیل عاملی مناسب هستند یا خیر؟ بدین منظور از شاخص KMO و آزمون بارتلت استفاده گردیده است. بر اساس این دو آزمون داده‌ها زمانی برای تحلیل عاملی مناسب هستند که شاخص KMO بیشتر از (۰/۶) و نزدیک به یک و sig آزمون بارتلت کمتر از (۰/۰۵) باشد. خروجی این آزمون‌ها برای هر پرسشنامه در جداول (۳) ارائه گردیده است که نتایج نشان داد که مقدار شاخص KMO برابر ۰/۶۸۶ و بزرگتر از مقدار ۰/۶ است، لذا تعداد نمونه (تعداد پاسخ-دهندگان) برای تحلیل عاملی کافی می‌باشد. همچنین مقدار sig آزمون بارتلت، کوچکتر از ۰/۰۵ است؛ که نشان می‌دهد تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل عاملی مناسب است و فرض شناخته‌شده بودن ماتریس همبستگی، رد می‌شود.

کرونیخ محاسبه شده در تمامی موارد بزرگتر از ۰/۷ است که از پایایی بالای پرسشنامه حکایت دارد.

۷- تجزیه و تحلیل داده‌ها

نتایج حاصل از مطالعه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه مورد بررسی (۳۸۵) از طریق نرم افزار SPSS 20 در رابطه با سن نشان داد که ۳۰/۹۹ درصد افراد پاسخ دهنده بین ۴۶ تا ۶۰ سال است و سن ۱۲/۲۴ درصد آنها بالای ۶۰ سال می باشد. که از این تعداد، ۵۰/۷۸ درصد آنها را زنان و ۴۹/۲۲ درصد آنها را مردان تشکیل می دهند. در بین جمعیت پاسخ دهنده، ۲۵ درصد آنها دارای مدرک کارشناسی و ۱/۰۴ درصد آنها دارای مدرک دکترا بوده اند. در ادامه به منظور بررسی فرض نرمال بودن داده‌های پژوهش از آزمون معتبر کمولموگروف - اسمیرنوف استفاده شده است. چون سطح معناداری آن برای تمام متغیرها بزرگتر از ۰/۰۵ بود، بنابراین تمامی متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر دارای توزیع نرمال می‌باشند، در نتیجه از روش‌های آماری پارامتری استفاده شده است. برای بررسی وضعیت موجود متغیرهای پژوهش، میانگین امتیازات کسب‌شده با مقدار متوسط (۳) مقایسه شده است. برای انجام این آزمون از آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج مربوط به این آزمون در جدول (۲) آورده شده است. نتایج نشان می‌دهد که سطح معناداری آزمون برای تمامی متغیرهای پژوهش کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ است. در نتیجه در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض برابری میانگین

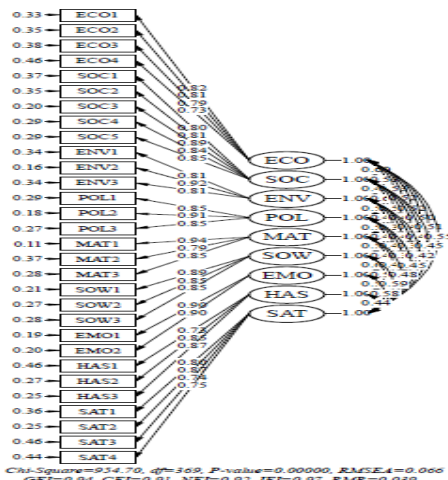
جدول (۲): نتایج آزمون تی استیودنت برای بررسی وضعیت موجود متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری	نتیجه آزمون تی استیودنت
تاثیرات اقتصادی	۳/۱۵	۰/۶۷۶	۴/۳۴۱	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
تاثیرات فرهنگی اجتماعی	۳/۲۹	۰/۸۱۱	۶/۹۷۰	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
تاثیرات زیست محیطی	۳/۲۶	۰/۹۷۴	۵/۳۲۹	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
تاثیرات سیاسی	۳/۲۸	۰/۸۵۰	۶/۴۶۵	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
ابعاد صنعت گردشگری	۳/۲۵	۰/۶۴۰	۷/۵۰۴	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
رفاه مادی	۳/۲۰	۰/۸۱۶	۴/۹۱۸	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
رفاه اجتماعی و عاطفی	۳/۲۴	۰/۷۵۶	۴/۱۶۴	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
رفاه سلامت و بهداشت	۳/۲۰	۰/۸۹۰	۴/۴۹۲	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
رفاه امنیت	۳/۱۷	۰/۸۲۰	۴/۱۷۱	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
کیفیت زندگی	۳/۲۱	۰/۵۵۸	۷/۳۰۶	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط
رضایت از زندگی	۳/۰۹	۰/۶۲۷	۲/۹۲۸	۳۸۳	۰/۰۰۴	بیشتر از مقدار متوسط
تاثیرات اقتصادی	۳/۱۵	۰/۶۷۶	۴/۳۴۱	۳۸۳	۰/۰۰۱	بیشتر از مقدار متوسط

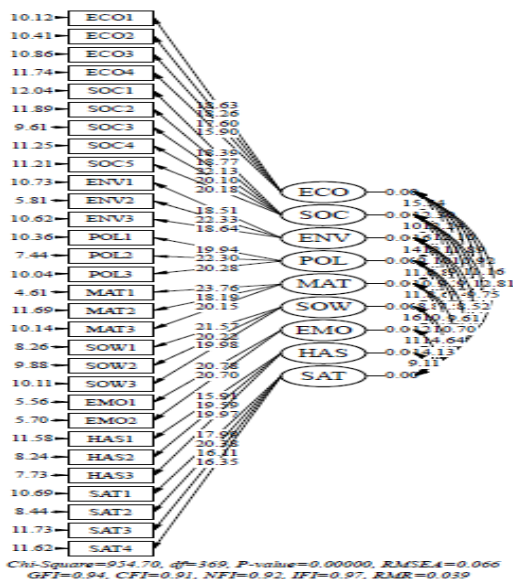
در ادامه، متغیرهای پژوهش به همراه نام اختصاری آنها در جدول (۳) آورده شده است.

جدول (۳): جدول ابعاد اختصاری متغیرهای پژوهش

متغیر	علامت اختصاری	متغیر	علامت اختصاری
درک تأثیرات اقتصادی	ECO	حس رفاه اجتماعی	SOW
درک تأثیرات اجتماعی-فرهنگی	SOC	حس رفاه عاطفی	EMO
درک تأثیرات زیست محیطی	ENV	حس سلامتی و ایمنی	HAS
درک تأثیرات سیاسی	POL	رضایت از زندگی	SAT
حس رفاه مادی	MAT		

شکل (۲): بار عاملی استاندارد تحلیل عاملی سوالات پرسشنامه پژوهش

شکل (۳): آماره معناداری تحلیل عاملی سوالات پرسشنامه پژوهش

۳-۷ نتایج آزمون برازش مدل

در این بخش، الگوی مفهومی پژوهش در قالب دیاگرام مسیر ترسیم و با استفاده از روش های مختلف برازش آن سنجیده می شود. یک مدل کامل معادلات ساختاری در حقیقت بیانگر آمیزه های از نمودار مسیر و تحلیل عاملی تأییدی (CFA) است.

۲-۷ تحلیل عاملی تأییدی

برای تحلیل عاملی تأییدی و مدلیابی معادلات ساختاری بارعاملی استاندارد و آماره t محاسبه شده است. بطور کلی قاعده زیر حاکم است: قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده بوسیله بار عاملی نشان داده می شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از $0/3$ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می شود. بار عاملی بین $0/3$ تا $0/6$ قابل قبول است و اگر بزرگتر از $0/6$ باشد خیلی مطلوب است. زمانیکه همبستگی متغیرها شناسایی گردید باید آزمون معناداری صورت گیرد. جهت بررسی معنادار بودن رابطه بین متغیرها از آماره آزمون t یا همان t -value استفاده می شود. چون معناداری در سطح خطای $0/05$ بررسی می شود بنابراین اگر میزان بارهای عاملی مشاهده شده با آزمون t -value از $1/96$ کوچکتر محاسبه شود، رابطه معنادار نیست و در نرم افزار لیزرل با رنگ قرمز نمایش داده خواهد شد.

تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه پژوهش در شکل شماره (۲) ارائه شده است. بارعاملی استاندارد تحلیل عاملی تأییدی برای سنجش قدرت رابطه بین این متغیرها با متغیرهای قابل مشاهده آن ها (گویه های پرسشنامه) در تمامی موارد بزرگتر از $0/3$ بدست آمده است. بنابراین ساختار عاملی پرسشنامه قابل تأیید است.

بعد از محاسبه بار عاملی استاندارد باید آزمون معناداری صورت گیرد. براساس نتایج مشاهده شده در شکل (۳) بارعاملی آماره t شاخص های سنجش هر یک از ابعاد مورد مطالعه در سطح اطمینان 5% مقداری بزرگتر از $1/96$ می باشد. بنابراین همبستگی های مشاهده شده معنادار است.

جدول (۴): شاخص‌های برازش مدل ساختاری

شاخص برازش	مقدار مطلوب	نتیجه
χ^2/df	$< 3/00$	۲/۴۹۸
GFI	$> 0/90$	۰/۹۳
RMSEA	$< 0/08$	۰/۰۵۱
RMR	$< 0/05$	۰/۰۳۴
NFI	$> 0/90$	۰/۹۵
IFI	$> 0/90$	۰/۹۱
CFI	$> 0/90$	۰/۹۰

برای آزمون معنی‌داری؛ ضرایب مسیر بین متغیرها از خروجی نرم افزار استفاده خواهیم کرد. ضرایب مسیر و نتایج مربوط به معناداری آنها در جدول (۵) داده شده است.

جدول (۵): نتایج حاصل از ارزیابی مدل ساختاری

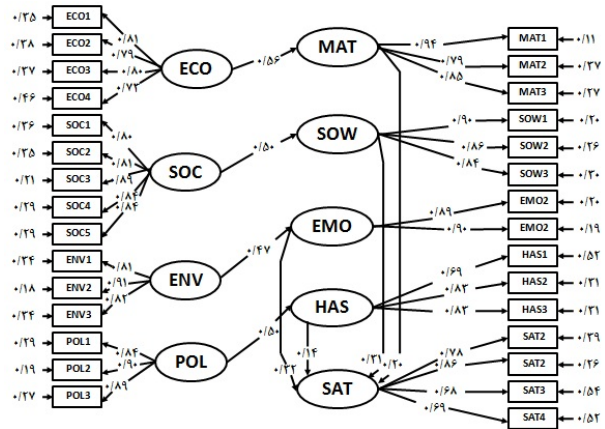
عدد معنی‌داری (t-value)	ضریب مسیر (β)	مسیر	
		به متغیر	از متغیر
۱۰/۷۷	۰/۵۶	حس رفاه مادی	درک تأثیرات اقتصادی
۹/۲۶	۰/۵۰	حس رفاه اجتماعی	درک تأثیرات فرهنگی-اجتماعی
۸/۴۰	۰/۴۷	حس رفاه عاطفی	درک تأثیرات زیست محیطی
۸/۱۸	۰/۵۰	حس سلامتی و ایمنی	درک تأثیرات سیاسی
۳/۹۷	۰/۲۰	رضایت	حس رفاه مادی
۵/۸۵	۰/۳۱	از زندگی	حس رفاه اجتماعی
۶/۰۷	۰/۳۲		حس رفاه عاطفی
۲/۶۱	۰/۱۴		حس سلامتی و ایمنی

در ادامه با توجه به خروجی مدل مفهومی پژوهش به بیان و بررسی فرضیه‌های پژوهش پرداخته خواهد شد.

فرضیه اول: درک تأثیرات اقتصادی صنعت گردشگری، بر رفاه مادی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.

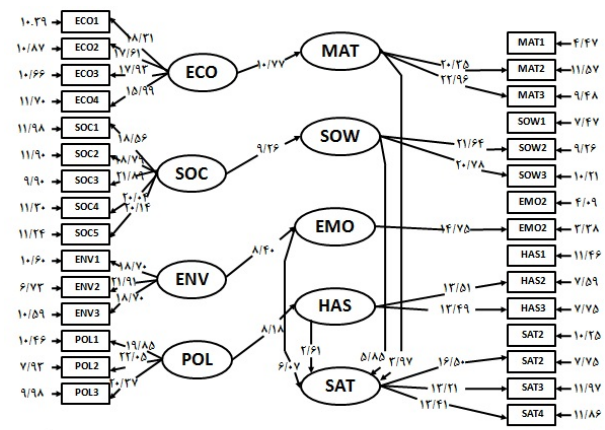
مطابق با جدول (۵)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر درک تأثیرات اقتصادی و رفاه مادی برابر (۱۰/۷۷) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان درک تأثیرات اقتصادی و رفاه مادی در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۵۶) است و میزان اثرگذاری متغیر درک تأثیرات اقتصادی بر رفاه مادی را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه اول پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه دوم: درک تأثیرات اجتماعی- فرهنگی صنعت گردشگری، بر رفاه

Chi-Square = 977.38, df = 391, P-Value = 0.00000, RMSEA = 0.051

شکل (۴): ضرایب تخمین استاندارد مدل ساختاری پژوهش

Chi-Square = 977.38, df = 391, P-Value = 0.00000, RMSEA = 0.051

شکل (۵): اعداد معنی‌داری مدل ساختاری پژوهش

بر اساس مدل نهایی نشان داده شده در شکل‌های (۴ و ۵)، به وضوح دیده می‌شود که رابطه بین تمامی مولفه‌ها که در مدل ابتدایی تحقیق آمده بود مثبت و معنادار است. بنابراین مدل تحقیق تأیید می‌گردد.

۴-۷- نیکویی برازش مدل

در نهایت جهت برازش مدل ساختاری فرضیه اصلی تحقیق نیز از تعدادی از شاخص‌های نیکویی برازش استفاده شده است. جدول زیر بیانگر مهمترین شاخص‌های برازش می‌باشد. جدول زیر نشان می‌دهند که الگوی مفهومی پژوهش جهت تبیین و برازش از وضعیت مناسبی برخوردار است.

اجتماعی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.

مطابق با جدول (۴-۲۱)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر درک تأثیرات اجتماعی فرهنگی و رفاه اجتماعی برابر (۹/۲۶) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان درک تأثیرات اجتماعی فرهنگی و رفاه اجتماعی در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۵۰) است و میزان اثرگذاری متغیر درک تأثیرات اجتماعی فرهنگی بر رفاه اجتماعی را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه دوم پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه سوم: درک تأثیرات زیست‌محیطی صنعت گردشگری، بر رفاه بهداشت و ایمنی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.

مطابق با جدول (۵)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر درک تأثیرات زیست محیطی و رفاه بهداشت و ایمنی برابر (۸/۴۰) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان درک تأثیرات زیست محیطی و رفاه بهداشت و ایمنی در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۴۷) است و میزان اثرگذاری متغیر درک تأثیرات زیست محیطی بر رفاه بهداشت و ایمنی را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه سوم پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه چهارم: درک تأثیرات سیاسی صنعت گردشگری، بر رفاه امنیت ساکنین استان گیلان تأثیر دارد.

مطابق با جدول (۵)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر درک تأثیرات سیاسی و رفاه امنیت برابر (۸/۱۸) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان درک تأثیرات سیاسی و رفاه امنیت در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۵۰) است و میزان اثرگذاری متغیر درک تأثیرات سیاسی بر رفاه امنیت را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه چهارم پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه پنجم: حس رفاه مادی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.

مطابق با جدول (۵)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر حس رفاه مادی و رضایت از زندگی برابر (۳/۹۷) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان حس رفاه مادی و رضایت از زندگی در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۲۰) است و میزان اثرگذاری متغیر حس رفاه مادی بر رضایت از زندگی را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه پنجم پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه ششم: حس رفاه اجتماعی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.

مطابق با جدول (۵)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر حس رفاه اجتماعی و رضایت از زندگی برابر (۵/۸۵) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان حس رفاه اجتماعی و رضایت از زندگی در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر

مابین این دو متغیر برابر (۰/۳۱) است و میزان اثرگذاری متغیر حس رفاه اجتماعی بر رضایت از زندگی را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه ششم پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه هفتم: حس رفاه سلامت و ایمنی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.

مطابق با جدول (۵)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر حس رفاه عاطفی و رضایت از زندگی برابر (۶/۰۷) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان حس رفاه عاطفی و رضایت از زندگی در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۳۲) است و میزان اثرگذاری متغیر حس رفاه عاطفی بر رضایت از زندگی را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه هفتم پژوهش تأیید می‌شود.

فرضیه هشتم: حس رفاه امنیتی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد.

مطابق با جدول (۵)؛ آماره معنی‌داری بین متغیر حس رفاه امنیتی و رضایت از زندگی برابر (۲/۶۱) می‌باشد که بزرگتر از مقدار (۱/۹۶) است و نشان‌دهنده این است که ارتباط میان حس رفاه امنیتی و رضایت از زندگی در سطح اطمینان (۰/۹۵) معنی‌دار است. همچنین ضریب مسیر مابین این دو متغیر برابر (۰/۱۴) است و میزان اثرگذاری متغیر حس رفاه امنیتی بر رضایت از زندگی را نشان می‌دهد. بنابراین فرضیه هشتم پژوهش تأیید می‌شود.

۸- نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر دارای ۹ فرضیه مطرح شده می‌باشد که هر ۹ فرضیه تأیید شدند که نتایج فرضیات حاضر را با نتایج تحقیقات پیشین مقایسه می‌نماییم.

همان‌طوری که نتایج نشان داد، ابعاد صنعت گردشگری بر کیفیت زندگی مردم جامعه استان گیلان تأثیر دارد. در تبیین نتیجه به دست آمده می‌توان بیان داشت که صنعت گردشگری می‌تواند اثرات متفاوت و قابل توجهی در منطقه گردشگری پذیر بر جای بگذارد. این اثرات می‌توانند اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، زیست محیطی و سیاسی باشد. با توجه به پیچیدگی و گستردگی فعالیت‌های گردشگری اثرات ناشی از آن نیز ابعاد به هم پیوسته‌ای دارد این اثرات توسعه گردشگری، فرآیند تغییر و مبادله بین گردشگران، سکونتگاه‌های میزبان و مقصدها را شامل می‌شود منجر به ایجاد تغییرات در نظام‌های ارزشی، رفتار افراد، روابط خانواده‌ها، سبک زندگی جمعیتی و سازمان‌های اجتماعی می‌شود. ورود گردشگران در جامعه میزبان بستر تغییرات را در جهت ارتقاء و تأمین احتیاجات را در جامعه میزبان و ساکنان آن فراهم می‌آورد. و هر چقدر گردشگری گسترش یابد، به همان میزان، رفاه و کیفیت زندگی و تلاش جهت تحقق آن نیز گسترش می‌یابد. به همین علت توسعه و گسترش صنعت گردشگری با کیفیت زندگی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد.

می‌یابد. به همین علت توسعه و گسترش صنعت گردشگری از بعد فرهنگی- اجتماعی با رفاه اجتماعی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. نتیجه به دست آمده از این فرضیه با تحقیقات شکوهی و همکاران (۱۳۹۲)، بوجانیک و ملودی (۲۰۱۶)، مورگان و همکاران (۲۰۱۵)، گلیون و همکاران (۲۰۱۵)، کیم (۲۰۱۳)، ارتيسان و همکاران (۲۰۰۵)، اسوارت و همکاران (۱۹۷۵)، همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که درک تأثیرات زیست‌محیطی صنعت گردشگری، بر رفاه بهداشت و ایمنی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد. در تبیین نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور می‌توان بیان داشت که یکی از تأثیرات ایجاد شده از توسعه و گسترش گردشگری زیست‌محیطی، موجب شناسایی منطقه و جانوران یک محیط، نگهداری گونه‌های خاص گیاهی و جانوری، حفظ بهتر محیط زیست، احداث و حفاظت پارک‌های ملی، احیای بناها و اماکن تاریخی و غیره می‌باشد که مرتبط و ایجاد کننده رفاه بهداشت و ایمنی محسوب می‌شوند. زیرا رفاه بهداشت و ایمنی از شاخص‌هایی هم چون حفاظت از منابع طبیعت، شلوغی، سر و صدا، جاده سازی، توسعه و ایجاد زیر ساخت‌های بهداشتی، در جهت افزایش رضایت جمعی محسوب می‌شود. به همین علت اثرات زیست محیطی صنعت گردشگری با رفاه بهداشت و ایمنی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. نتیجه به دست آمده از این فرضیه با پژوهش شکوهی و همکاران (۱۳۹۲)، محمدی (۲۰۱۰)، ضرابی و همکاران (۱۳۹۰)، میشلیدو و همکاران (۲۰۱۵)، استایلا دایز (۲۰۱۴)، کیم و همکاران (۲۰۱۳) همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که درک تأثیرات سیاسی صنعت گردشگری، بر رفاه امنیت ساکنین استان گیلان تأثیر دارد. در تبیین نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور می‌توان بیان داشت که یکی از نتایج به دست آمده از گردشگری سیاسی باعث تأثیرات عمده در بطن خانواده و فرد در جامعه می‌شود و این مهم باعث ایجاد تغییر در ساختار خانواده، تغییر در تفکرات و عقاید مردمان، رشد و توسعه گروه‌های اجتماعی گسترش صلح و امنیت بین‌المللی، گسترش همکاری‌های بین‌المللی و غیره می‌شود که تقویت و رشدیابی هر یک از آنها، به مجموعه شرایطی که در آن خشنودی افراد در زندگی مطرح است؛ نیازمند است. بنابراین تأثیرات سیاسی گردشگری منجر به رفاه امنیت ساکنین می‌شود. به همین علت تأثیرات سیاسی در صنعت گردشگری با رفاه امنیت ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. نتیجه به دست آمده از این فرضیه با تحقیقات چراغی و همکاران (۱۳۹۲)، قاسمی (۱۳۹۳) همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که حس رفاه مادی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می‌گذارد. در تبیین نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور می‌توان بیان داشت که یکی از نتایج به دست آمده از گردشگری اقتصادی باعث تأثیرات عمده در منطقه رخ می‌شود که شامل دستمزد، حقوق ریا، مالیات و واردات کسب و کار می‌شود و وجود شغل مناسب در مناطق مختلف، فرصت‌های شغلی، تولید یا درآمد که نشان دهنده میزان

نتیجه به دست آمده از این فرضیه با تحقیقات سلمی و بسحاق (۱۳۹۶)، شکوهی و همکاران (۱۳۹۲)، کاظمی (۱۳۸۲)، ضرابی و همکاران (۱۳۹۰)، متیو و سیرجش (۲۰۱۷)، کوبیکووا و همکاران (۲۰۱۷)، هانافیه و همکاران (۲۰۱۶)، لیانگ و هوی (۲۰۱۶)، مورگان و همکاران (۲۰۱۵)، کیم (۲۰۱۳)، ارتيسان و همکاران (۲۰۰۵)، همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که درک تأثیرات اقتصادی صنعت گردشگری، بر رفاه مادی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد. در تبیین نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور می‌توان بیان داشت که یکی از تأثیرات ایجاد شده از توسعه و گسترش گردشگری اقتصادی، نیازهای زیر ساختی اجتماع است که در قالب مقوله‌هایی نظیر توسعه و ایجاد زیرساخت‌های جامعه شهری، توسعه و ایجاد زیرساخت‌های جامعه محلی، تأثیر خرید و فروش زمین‌ها و املاک، حفظ و احیاء منابع فرهنگی و تاریخی و غیره می‌باشد که مرتبط و ایجاد کننده رفاه مادی محسوب می‌شوند. زیرا رفاه مادی از شاخص‌هایی هم چون ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، ارزآوری، ارتقای سطح زندگی مردم، فروش خدمات و کسب درآمد، توسعه و ایجاد زیر ساخت‌های جامعه شهری، در جهت افزایش رضایت جمعی و زیر ساخت‌های اجتماعی محسوب می‌شود. به همین علت تأثیرات اقتصادی صنعت گردشگری با رفاه مادی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. نتیجه به دست آمده از این فرضیه با پژوهش‌های سلمی و بسحاق (۱۳۹۶)، ضرابی و پریخانی (۱۳۹۰)، ابراهیم زاده و آقاسی زاده (۱۳۸۸)، گودرزی و مولایی (۱۳۸۸)، کوبیکووا و همکاران (۲۰۱۷) همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که درک تأثیرات اجتماعی- فرهنگی صنعت گردشگری، بر رفاه اجتماعی ساکنین استان گیلان تأثیر دارد. در تبیین نتیجه به دست آمده می‌توان بیان داشت که گردشگری فرهنگی به عنوان مسافرت و گردشگری به قصد کسب اطلاعات و تجارت و ارضای نیازهای فرهنگی؛ و گردشگری اجتماعی به عنوان مسافرت جهت دیدار دوستان، اقوام و با هدف عمده اجتماعی، مردم شناسی، تعبیر شده است و توسعه گردشگری فرهنگی- اجتماعی منجر به ایجاد تغییرات در نظام‌های ارزشی، رفتار افراد، روابط خانواده‌ها، سبک زندگی جمعیتی و سازمان‌های اجتماعی می‌شود. زیرا گردشگری اجتماعی تغییراتی را در زندگی مردم جامعه میزبان و گردشگری فرهنگی نیز تغییراتی را در هنر، آداب و رسوم و معماری مردم ساکن در جامعه میزبان ایجاد می‌کند و در نتیجه رفاه اجتماعی را تحت تأثیر و ارتباط خود قرار می‌دهد. زیرا رفاه اجتماعی به عنوان کوشش‌هایی جهت ایجاد آسایش فکری و جسمی جامعه محسوب می‌شود و معطوف به وضعیت اقتصادی، اجتماعی، سیاسی که حفظ کرامت انسانی و مسئولیت‌پذیری افراد جامعه، در قبال یکدیگر و ارتقای توانمندی‌ها، از اهداف آن محسوب می‌شود. و لذا ورود گردشگران به مناسبت‌های فرهنگی- اجتماعی در جامعه میزبان بستر تغییرات را در جهت ارتقاء و تأمین احتیاجات را در جامعه میزبان و ساکنان آن فراهم می‌آورد. و هر چقدر گردشگری فرهنگی- اجتماعی گسترش یابد، به همان میزان، رفاه اجتماعی و تلاش جهت تحقق آن نیز گسترش و نمود

ذیل ارائه می شود:

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه اصلی، ایجاد بستری مناسب برای گردشگری در مناطق استان، پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی اول، ایجاد فرصت‌های شغلی ممتاز و گردش‌پذیر، تغییر در ساختار سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی و شکل یابی آن به سوی پویایی و دوری از قانون بوروکراتیک، از میان برداشتن نابرابری‌های اقتصادی و غیره پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی دوم، تدارک شرایط لازم محیطی، افزایش آگاهی‌های عمومی و گسترش حوزه دید فکری افراد محلی در حمایت از توسعه گردشگری پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی سوم، حفظ منابع و آثار تاریخی و فرهنگی، ایجاد و توسعه زیر ساخت‌های شهری و محلی، حفظ ارزش‌های اجتماعی و مذهبی، توسعه گردشگری مذهبی و زیارتی، توجه به خرید و فروش املاک و زمین‌ها و دوری از نادیده انگاشتن قدمت آن‌ها، پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی چهارم، فراهم‌سازی زمینه همکاری‌های دو جانبه با دولت‌های خارجی و بالا بردن امنیت در منطقه، پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی پنجم، فراهم‌سازی زمینه‌ها و موقعیت‌های ممتاز تجاری و صنعتی، ایجاد و توسعه همکاری‌های دو جانبه و چند جانبه با کارگزاران و ذینفعان اقتصادی و اجتماعی داخلی و خارجی، ترویج تفرجگاه‌ها، گرد همایی‌ها و غیره جهت حضور افراد بیرون از جامعه میزبان پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی ششم، حفظ سنت‌های محلی، میراث فرهنگی و تاریخی جهت جذب گردشگران توسط ساکنین و مسئولین محلی، تبادلات فرهنگی میان ساکنین محلی و گردشگران، ترویج آداب مهمان‌نوازی و تسهیل پذیرش ساکنان فصلی و موقت در شرایط سنی و جنسی مختلف پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی هفتم، ایجاد همایش‌ها و گرد همایی‌های پزشکی جهت جذب گردشگران و ایجاد زیر ساخت‌های مناسب برای رفاه سلامت منطقه، پیشنهاد می شود.

بر اساس نتیجه به دست آمده از فرضیه فرعی هشتم، ایجاد همایش‌ها و گرد همایی‌های اجتماعی جهت جذب گردشگران، فرهنگ‌سازی و ایجاد تغییر در تفکرات و عقاید پایدار افراد جهت توسعه گردشگری و ایجاد سازی رفاه، پیشنهاد می شود.

۸-۲ پیشنهادهایی برای تحقیقات آتی

- پیشنهاد می شود تأثیر توسعه و گردشگری از بعدهای دیگر (ورزشی، شهری و غیره) بر کیفیت زندگی مورد بررسی قرار گرفته شود.

- پیشنهاد می شود مطابق با موضوع تحقیق حاضر، در دیگر مناطق شهری کشور نیز بررسی‌هایی مورد انجام قرار گرفته شود.

فعالیت‌های اقتصادی در مناطق مختلف بوده و دربر گیرنده رفاه مادی کلی محسوب می شود که باعث خشنودی افراد در زندگی افراد است. بنابراین رفاه مادی از اثرات اقتصادی گردشگری منجر به رضایت از زندگی ساکنین می شود. به همین علت رفاه مادی در صنعت گردشگری با رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. نتیجه به دست آمده از این فرضیه با تحقیقات توهمو (۲۰۱۸)، کیم و همکاران (۲۰۱۳)، همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که حس رفاه اجتماعی و عاطفی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می گذارد. در تبیین نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور می توان بیان داشت که یکی از نتایج به دست آمده از گردشگری اجتماعی-فرهنگی مجموعه متشکلی از خدمات، موسسات و نهادهای اجتماعی که هدف آن کمک به افراد جامعه، گروه‌های مختلف و خانواده‌ها به منظور توفیق آنان در حصول به یک زندگی مطلوب است. بنابراین رفاه اجتماعی و عاطفی از اثرات اجتماعی-فرهنگی گردشگری منجر به رضایت از زندگی ساکنین می شود. به همین علت رفاه اجتماعی و عاطفی در صنعت گردشگری با رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. نتیجه به دست آمده از این فرضیه با تحقیقات گاریبالدی و پوزیسی (۲۰۱۸)، کیم و همکاران (۲۰۱۳)، همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که حس رفاه سلامت و ایمنی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می گذارد. در تبیین نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور می توان بیان داشت که یکی از نتایج به دست آمده از گردشگری زیست محیطی باعث وجود آب و هوای مطلوب و بهره‌مندی از حداقل شرایط مناسب برای زندگی، وضعیت بهداشتی که نشان دهنده میزان موفقیت نظام‌های مختلف بهداشتی بوده است. بنابراین رفاه سلامت و ایمنی از اثرات زیست محیطی گردشگری منجر به رضایت از زندگی ساکنین می شود. به همین علت رفاه سلامت و ایمنی در صنعت گردشگری با رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. نتیجه به دست آمده از این فرضیه با پژوهش کیم و همکاران (۲۰۱۳)، همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که حس رفاه امنیتی بر میزان رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان تأثیر می گذارد. در تبیین نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور می توان بیان داشت که یکی از نتایج به دست آمده از گردشگری سیاسی تفاوت در میزان آزادی بیان و اندیشه، وجود امنیت و... یکی از عوامل مهم و تأثیر گذار در جوامع مختلف بشمار می رود. بنابراین رفاه امنیتی از اثرات سیاسی گردشگری منجر به رضایت از زندگی ساکنین می شود. به همین علت رفاه امنیتی در صنعت گردشگری با رضایت از زندگی ساکنین استان گیلان رابطه معناداری دارد. در ارتباط با نتیجه به دست آمده از فرضیه مذکور، تحقیقی یافت نشده است.

۸-۱ پیشنهادهای کاربردی

بر اساس نتایج بدست آمده در این تحقیق، پیشنهادهای کاربردی به شرح

- [۱۱] مشکینی، ابوالفضل، علیزاده، سمیه، حاجی زاده، مریم، (۱۳۹۷)، ارزیابی تأثیر رسانه های مجازی در توسعه صنعت گردشگری از دیدگاه کاربران شبکه های مجازی، گردشگری شهری، ش ۲، ۶۹-۵۳.
- [۱۲] نصراللهی، اکبری، شریفی، فرزانه، حقیقی، محمدرضا، (۱۳۹۳)، نقش رسانه های تخصصی حوزه حمل و نقل در توسعه گردشگری ملی، مطالعات رسانه ای، ش ۲۷، ۱۵۰-۱۳۷.
- پیشنهاد می شود تأثیر رشد و توسعه گردشگری بر تسهیل کیفیت زندگی ساکنین محلی، مورد بررسی قرار گرفته شود.
- پیشنهاد می شود نقاط ضعف و قوت توسعه صنعت گردشگری در مناطق مختلف کشور مورد بررسی و راه کار های لازم نیز ارائه گردد.

منابع و مأخذ

- [۱] برنز، پیترو، (۱۳۸۵)، مردم شناسی گردشگری، ترجمه ی هاجر هوشمندی، تهران: نشر افکار.
- [۲] حسینی امین، سیده نرگس، سیدمیرزایی، سیدمحمد، ادیسی، افسانه، (۱۳۹۵)، مطالعه کیفیت زندگی و عوامل مؤثر بر آن (مورد مطالعه: شهروندان تهرانی)، فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ش ۲۷، ۷۴-۳۳.
- [۳] حکیمی نیا، بهزاد، پورافکاری، نصرالله، غفاری، داریوش، (۱۳۹۶)، عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی باتأکید بر هوش اجتماعی و سلامت اجتماعی (مطالعه موردی: شهر کرمانشاه)، جامعه شناسی کاربردی، ش ۲، ۱۷۸-۱۶۳.
- [۴] حاتمی نژاد، حسین، محمدی کاظم آبادی، لیلا (۱۳۹۶)، سنجش رضایتمندی از شاخص های کیفیت زندگی در شهرهای جدید. مطالعه موردی: شهر جدید مهاجران، مجله آمایش جغرافیایی فضا، فصلنامه علمی- پژوهشی دانشگاه گلستان، ش ۲۳، ۶۸-۵۳.
- [۵] دولت آبادی، فیروز، یعقوب زاده، رحیم، (۱۳۸۸)، گردشگری فرهنگی و راهکارهای مناسب برای ارتقای آن در جمهوری اسلامی ایران، تهران، چاپ دوم، معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی.
- [۶] رنجبریان، بهرام، زاهدی، محمد، (۱۳۸۸)، خدمات صنعت گردشگری، اصفهان: انتشارات کنکاش.
- [۷] رضوانی، محمد رضا، فرجی سبکیار، حسنعلی، دربان آستانه، علیرضا، کریمی، سیدهادی، (۱۳۹۶)، شناسایی و اعتبارسنجی عوامل و شاخص های کیفیت محیطی مؤثر در برندسازی مقاصد گردشگری روستایی با استفاده از روش تحلیل محتوا (مورد مطالعه: منطقه قومی فرهنگی اورامانات در استان های کردستان و کرمانشاه). فصلنامه پژوهش های روستایی، ش ۲، ۳۱۸-۳۴۵.
- [۸] شیرخدایی، میثم، نجات، سهیل، اسفندیانی، محمدرحیم، شاهی، محبوبه، (۱۳۹۵)، بررسی تأثیر برجستگی برند بر وفاداری برند مقصد گردشگری، فصلنامه مطالعات مدیریت گردشگری، ش ۳۲، ۱۲۹-۱۱۱.
- [۹] قدمی، مصطفی، قلی زاده فیروزجایی، ناصر علی، رمضان زاده لسبویی، مهدی، (۱۳۸۹)، بررسی نقش گردشگری در تغییرات کیفیت زندگی مقصد (نمونه مورد مطالعه: دهستان کلارآباد، شهرستان تنکابن، مازندران)، مجله مطالعات اجتماعی ایران، ش ۳، ۱۰۱-۱۱۳.
- [۱۰] فنی، زهره، علیزاده طولی، محمد، زحمتکش، زینب، (۱۳۹۳)، تأثیرات گردشگری بر توسعه پایدار شهری از نظر ساکنان (مورد مطالعه: جزیره قشم)، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات مدیریت گردشگری، ش ۲۸، ۷۲-۳۹.
- [13] Bojanic, D. C., Lo, M., (2016), **A Comparison of the Moderating Effect of Tourism Reliance on the Economic Development for Islands and Other Countries**, Tourism Management, 53: 207-214.
- [14] Croes, R., Ridderstaat, J, van Niekerk, M., (2018), **Connecting Quality of Life, Tourism Specialization, and Economic Growth in Small Island Destinations: The Case of Malta**, Tourism Management, 65: 212-223.
- [15] Garibaldi, R., Pozzi, A., (2018), **Creating Tourism Experiences Combining Food and Culture: an Analysis Among Italian Producers**, Tourism Review, 73(2), 230-241.
- [16] Gullion, C., Hji-Avgoustis, S, Fu, Y.Y., Lee, S., (2015), **Cultural Tourism Investment and Resident Quality of Life: a Case Study of Indianapolis**, Indiana. International Journal of Tourism Cities, 1(3), 184-199.
- [17] Garau-Vadell, J. B., Gutierrez-Taño, D., Diaz-Armas, R., (2016), **Economic Crisis and Residents' Perception of the Impacts of Tourism in Mass Tourism Destinations**, Journal of Destination Marketing & Management, 7: 68-75.
- [18] Hanafiah, M. H., Azman, I., Jamaluddin, M. R., Aminuddin, N., (2016), **Responsible Tourism Practices and Quality of Life: Perspective of Langkawi Island Communities**, Social and Behavioral Sciences, 222: 406-413.
- [19] Ingram, H., Tabari, S., Watthanakhomprathip, W., (2013), **The Impact of Political Instability on Tourism: Case of Thailand**, Worldwide hospitality and tourism themes, 5(1): 92-103.
- [20] Kim, K., Uysal, M. M., Sirgy, J., (2013), **How Does Tourism in a Community Impact the Quality of Life of Community Residents?**, Tourism Management, 36: 527-540.
- [21] Kubickova, M., Croes, R., Rivera, M., (2017), **Human Agency Shaping Tourism Competitiveness and Quality of Life in Developing Economies**, Tourism Management Perspectives, 22: 120-131.
- [22] Kamble, Z., Bouchon, F., (2016), **Developing a Framework for Assessing Social Cohesion via Tourism**, Tourism Review, 71(4), 272-286.
- [23] Kachniewska, M. A., (2015), **Tourism Development as a Determinant of Quality of Life in Rural Areas**, Worldwide Hospitality and Tourism Themes, 7(5): 500-515.
- [24] Rivera, M. A., (2016), **The Synergies between Human Development, Economic Growth, and Tourism with in a Developing Country: An Empirical Model for Ecuador**, Journal of Destination Marketing & Management, 6(3): 221-232.
- [25] Schmitt R.B., (2002), **Considering Social Cohesion in Quality of Life Assessments: Concepts and Measurement**, Social indicators research, 58: 403-428.
- [26] Tohmo, T., (2017), **The Economic Impact of Tourism**

- in Central Finland: a Regional Input–Output Study**, TOURISM REVIEW, 73(4): 521-547.
- [27] Liang, Z. X., Hui, T.K., (2016), **Residents' Quality of Life and Attitudes toward Tourism Development in China**, Tourism Management, 57, 56-67.
- [28] Mathew, P.V., Sreejesh, S., (2017), **Impact of Responsible Tourism on Destination Sustainability and Quality of Life of Community in Tourism Destinations**, Journal of Hospitality and Tourism Management, 31, 83-89.
- [29] MacNeill, T., Wozniak, D., (2018), **The Economic, Social, and Environmental Impacts of Cruise Tourism**, Tourism Management, 66: 387-404.
- [30] Michailidou, A., Vlachokostas, C., Moussiopoulos, N., Maleka, D., (2015), **Life Cycle Thinking used for assessing the environmental impacts of tourism activity for a Greek tourism destination**, Journal of Cleaner Production, 111: 499-510.